

ת"פ (קריות) 49638-04-22 - מדינת ישראל נ' אמיר אילת

ת"פ (קריות) 49638-04-22 - מדינת ישראל נ' אמיר אילתשלום קריות

ת"פ (קריות) 49638-04-22

מדינת ישראל

נגד

אמיר אילת

בית משפט השלום בקריות

[15.09.2024]

כב' השופט יוסי טורס, סגן הנשיאה

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה עונשית בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין) ובעבירת תקיפת זקן הגורמת חבלה ממש, לפי סעיף 368(א) לחוק העונשין.
2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי לכתב האישום ניטש סכסוך בין אחות הנאשם לבין בעלה דאז (להלן - הגרוש). ביום 26.10.21 התרחש אירוע אלימות מצידו של הגרוש כלפי אחות הנאשם וכלפי אחר. לנאשם נודע על כך ומכאן האירוע בו עסקינן. ביום 27.10.21, בשעות הערב הגיע הנאשם לבית אביו של הגרוש - שהוא זקן יליד 1953 (להלן - המתלונן). כאשר פתח המתלונן את דלת ביתו, החל הנאשם להכותו באמצעות אלת עץ בגופו וברגליו תוך שהוא מאיים עליו באומרו "אני ארצח אותך ואת הבן שלך". המתלונן ניסה להדוף את הנאשם מפניו ולהוציאו מביתו, אך הנאשם הניח את האלה בין דלת הכניסה לבין המשקוף ובכך מנע את סגירת הדלת. הנאשם דחף את המתלונן ועקב כך נפל הוא ארצה תוך שהנאשם ממשיך לתקוף אותו במכות עם האלה ברגליו. בשל מעשים אלו נגרמו למתלונן המטומה בשוק שנוקזה באמצעות חתך באורך 3 ס"מ, רגישות דיפוזית במישוש והגבלה בהנעת ברך שמאל.

תסקירי שירות המבחן

3. שירות המבחן הגיש מספר תסקירים בעניינו של הנאשם בהם פורטו בהרחבה נסיבות חייו שאין זה המקום לפרטן. בתמצית ייאמר כי הנאשם כבן 37, נעדר עבר פלילי, נשוי ואב לחמישה ילדים בגילאי 4-12 ומנהל עסק משפחתי שבבעלות אביו. בגיל צעיר איבד הנאשם את אמו והוא לא השלים שירות צבאי מלא בשל קשיי הסתגלות. ביחס לביצוע העבירה התרשמה קצינת המבחן מְקַבֵּלֶת אחריות מלאה ומהבעת חרטה וציינה כי לטענתו חש הנאשם צורך להגן על אחותו שהייתה בעיצומו של הליך גירושים קשה. צוין כי ההליך הפלילי היווה גורם הרתעה משמעותי עבורו ולכן הסיכון ממנו נמוך, אך צוין כי שילובו בטיפול יסייע להפחית אף יותר את הסיכון להישנות מקרים. משכך, שולב הנאשם בטיפול וההתרשמות ממנו הייתה חיובית. לאור כך הומלץ על העמדתו בצו מבחן למשך שנה, לצד צו של"צ וענישה נלוות. להשלמת התמונה אציין כי נבחנה גם האפשרות לשילוב הנאשם בהליך "צדק מאחה", אך בשל רשימת המתנה ארוכה הדבר לא התאפשר וצוין שניתן לשקול לבצע את ההליך במהלך תקופת צו המבחן. טיעוני הצדדים לעונש והראיות

4. המאשימה הגישה תמונות של החבלות ומסמכים רפואיים. כמו כן הוגשה הצהרת נפגע עבירה לפי סעיף 18 לחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001. בהצהרה ציין המתלונן את השפעת האירוע על חייו, את הכאבים מהם הוא סובל ואת הפגיעה ביכולתו לעבוד שעות רבות. המתלונן ביקש למצות את הדין עם הנאשם בעונש מאסר מאחורי סורג ובריח.

5. הסנגור הגיש מסמכים על אודות הנאשם וכן את כתב האישום שהוגש נגד הגרוש בגין האירוע שבעטיו התרחש האירוע מושא עניינו. בהתאם לכתב האישום נגד הגרוש, ביום 26.10.21 (כאשר אותה עת היו הצדדים פרודים) הגיע הגרוש לבית ידידה של אחות הנאשם (היינו פרודתו אותה עת). הגרוש שבר את ידית דלת הכניסה ונכנס לתוך הבית, תקף את הידיד במכות אגרופ לפניו ולגופו, קילל את האחות באומרו שהיא "זונה ואישה נשואה" וכן תקף אותה וביצע בה עבירות באופן המתואר בכתב האישום.

6. אחותו של הנאשם העידה לעונש מטעם ההגנה. האחות תארה את מערכת היחסים הקרובה עם הנאשם, סיפרה על הקשר המשמעותי ביניהם ועל כך שהוא ביצע את המעשים מושא עניינו מיד לאחר ששיתפה אותו באירוע האלימות של הגרוש כלפיה. האחות תארה את הנאשם כאדם חיובי, אב לילדים הדואג לצרכי המשפחה וכי המעשים אינם מאפיינים אותו. ניכר היה מדבריה שלא צפתה את תגובת הנאשם וכי היא חשה אחריות למצבו ומצרה מאוד על כך ששיתפה אותו בדברים.

7. ב"כ המאשימה הגישה טיעון כתוב והוסיפה טיעון על פה. הודגשו הערכים המוגנים שנפגעו וחומרת המעשים, הוצגה פסיקה ונטען כי מתחם הענישה נע בין 15-30 חודשי מאסר בפועל. המאשימה טענה כי תסקיר שירות המבחן מצביע על הליך טיפולי המצוי בראשיתו וכי יש לתת משקל לשיקולי ההרתעה וההלימה ולגזור לכן על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל וענישה נלוות.

8. ב"כ הנאשם טען כי התקיפה אינה ברף חומרה גבוה וכי יש להביא בחשבון את הרקע למעשים - עבירות חמורות שביצע יום קודם הגרוש נגד האחות והאחר (כמפורט בכתב האישום - ענ/3). נטען כי הנאשם פעל באופן אימפולסיבי בניסיון להגן על אחותו וכי הוא הביע חרטה כנה על מעשיו וקיבל אחריות מלאה. הסנגור הציג פסיקה ועתר לקביעת מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 10 חודשי מאסר בפועל. ביחס לעונש צוין כי מדובר באיש משפחה שעברו נקי, העובד בעסק בעל חשיבות ציבורית. כן ביקש הסנגור להביא בחשבון את חלוף הזמן, את עמדתו של הנאשם ביחס לעבירות ואת עמדת שירות המבחן. ברמה האופרטיבית עתרה ההגנה לחרוג ממתחם הענישה ולהימנע מענישה מוחשית שעשויה לפגוע בשיקומו ובפרנסתו של הנאשם.

9. הנאשם בדברו האחרון התנצל על מעשיו ותאר את האירוע כהתפרצות ספונטנית. כן ציין את תרומת הליך הטיפול וביקש לתת בו אמון ולהקל בעונשו.

דיון והכרעה

קביעת מתחם הענישה

10. האירוע בו עסקין חמור מכל זווית אפשרית. הנאשם הגיע לבית חמיה של אחותו - אדם כבן 68 - ומיד עם פתיחת הדלת היכה אותו באמצעות אלה, הפיל אותו ארצה והמשיך להכותו באמצעות האלה גם בעודו שוכב על הרצפה. כן איים עליו באיומים קשים ברצח שלו ושל בנו. עקב כך נגרמו למתלונן חבלות כמתואר בכתב האישום. אכן, הדבר התרחש על רקע אירוע אלימות חמור שביצע יום קודם בנו של המתלונן כלפי אחות הנאשם ואדם נוסף (כמתואר בכתב האישום - ענ/3), ואולם מובן שאין בכך להצדיק עשיית דין עצמי ונקמה אלימה, לא בגרוש עצמו ולא כל שכן באביו. ודוק: מוכן אני להניח שהנאשם סבר שיתכן שיפגוש בבית המתלונן את הגרוש, אך הדבר אינו מסביר (ובוודאי שאינו מצדיק) מדוע היכה את אביו דווקא ואף בברוטליות שכזו וכל זאת מבלי שקדם לכך כל אירוע קודם, שיחה או התגרות (ומובן שאין לראות בדברים כאלו כמכוונים לכך שמסקנתי הייתה שונה כלפי הגרוש, אלא להראות שאין בעובדה שסבר שיפגוש במקום את הגרוש להוות נסיבה מקלה כלשהי).

11. כאן המקום להדגיש שטרם ניתנה הכרעת דין בכתב האישום נגד הגרוש ואולם לצורך ענייננו רואה אני בעצם הגשתו (המלמדת על כך שתובע סבר שקיימות ראיות המקימות סיכוי סביר להרשעה) כמספיקה לצורך קביעת נסיבה לעונש בהליך זה, היינו שהנאשם עשה את המעשה כתגובה למעשי הגרוש (שלצורך הליך זה מוחזקים ככאלו שאכן התרחשו).

12. אינני מקבל את הטענה שמדובר באירוע ספונטני, שהרי הנאשם הגיע לבית המתלונן ולא פגש בו במקרה. כמו כן האירוע התרחש מיד כאשר פתח האב את הדלת ומובן אפוא שמדובר באירוע מתוכנן ולא כזה שהתפתח במקום. לכך יש להוסיף שכתב האישום (ואף זה המתוקן על פי הסדר טיעון) לא ציין שהאלה הייתה מצויה במקום ובהינתן כך ובעובדה שהאירוע היה על מפתן דלתו של המתלונן (כך שלא הגיוני שהנאשם עשה שימוש בחפץ שהיה מונח שם במקרה), ברי שהנאשם הצטייד בכלי נשק זה מראש. ודוק: אינני מתעלם מהעובדה שלא צוין בכתב האישום המתוקן שהנאשם הצטייד באלה וברי שבית המשפט אינו רשאי "להסיק מסקנות עובדתיות העומדות בניגוד לעובדות עליהן הסכימו הצדדים בכתב האישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון" (ע"פ 4289/14 חנונה נ' מדינת ישראל (21.1.2015)), פסקה 49 לפסק דינו של השופט דנציגר). ואולם, ראשית, עובדה זו אינה "עומדת בניגוד" לעובדות המצוינות בכתב האישום המתוקן אלא דווקא מתיישבת איתם (לאור כך שהאירוע היה על מפתן הדלת ולא בתוך הבית). שנית, מדובר בכתב אישום מתוקן בו עמד הסנגור על הכללת עובדות המהוות נסיבות מקלות לשיטתו ולא עמד על הכללת עובדה זו. משכך חל בנדון הכלל לפיו "הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום מבטאת את הסכמתו לעובדות ולנסיבות האמורות בו. יש בה משום הצהרה כי אין בעובדות ובנסיבות המתוארות בכתב האישום יותר מאשר עשה וכן, בהתאם, כי לא נשמטה מכתב האישום עובדה או נסיבה שיכולה היתה להיות לו לעזר או להקל עמו" (ע"פ 3677/13 מילאד מוחמד ח'טיב נ' מדינת ישראל (14.10.2014)), פסקה 26; ההדגשה שלי -"ט). כן יש להביא בחשבון את החבלות שנגרמו למתלונן ואת פוטנציאל הנזק הצפוי בשל השימוש בנשק קר - אלה.

13. הערכים המוגנים בבסיס העבירות ברורים. במעשיו פגע הנאשם בשלמות גופו, כבודו וביטחונו של המתלונן. במקרה זה מדובר בפגיעה בעוצמה שאינה קלה בערכים המוגנים וזאת לאור סוג ועצמת האלימות שהופעלה כלפי המתלונן (יליד 1953), השימוש באלת עץ והאיומים ברצח. לאור כך שמדובר בבני משפחה ושברקע קיים הליך גירושין אמוציונאלי, הפגיעה בערכים המוגנים אף גבוהה יותר.

14. מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלימות מחמירה וכלפי קשישים וחלשים על אחת כמה וכמה. בתי המשפט עמדו לא אחת על חומרתן של עבירות אלו ועל הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה. בעניין זה אפנה לרע"פ 6090/23 ולד דלינסקי נ' מדינת ישראל (16.8.2023), שם צוין כך:

"בית משפט זה שב ועמד על חומרתן של עבירות האלימות ההולכות ומתפשטות במרחב הציבורי, והבהיר כי יש להתמודד עמן באמצעות מדיניות ענישה ההולמת את חומרתן ומהווה מסר מרתיע מפני ביצוען בעתיד... על החומרה היתרה הטמונה בתקיפה המופנית כלפי אוכלוסיית המבוגרים והזקנים וגורמת חבלה של ממש ניתן ללמוד מבחירת המחוקק לייחד לה סעיף עבירה, בצדו קבוע עונש מרבי של מאסר בפועל למשך חמש שנים...".

15. כן אציין שבהתאם לסעיף 1368(ד) לחוק העונשין מצווה בית המשפט שלא להסתפק במאסר שכולו על תנאי במקרה של הרשעה בעבירה של תקיפת זקן, אלא בהתקיים "טעמים מיוחדים שיירשמו".

16. להמחשת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלו אפנה למקרים הבאים בשינויים המחויבים: רע"פ 6090/23 ולד דלינסקי נ' מדינת ישראל (16.8.2023), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בשני כתבי אישום, האחד בעבירת אימים כלפי נהגת בכביש והשני בעבירת תקיפה סתם ותקיפת זקן הגורמת חבלה ממש בכך שתקף שני מבוגרים כבני 70 בוויכוח על חניה. הנאשם היכה באגרופ את אחד המתלוננים בפניו, דחף אותו על הרצפה וירק עליו. בית המשפט גזר על הנאשם 10 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים; רע"פ 2678/20 אסף רחמים נ' מדינת ישראל (27.4.2020), בו נידון הנאשם לעשרה חודשי מאסר לאחר שהורשע בעבירת תקיפה זקן. במקרה זה היכה הנאשם את שכנתו (אישה כבת שמונים) בפניה בגין ויכוח על שימוש בבריכת השחייה המשותפת. כתוצאה מכך נשברו משקפיה ונגרמו לה סימני חבלה; רע"פ 8633/21 דפנה לב נ' מדינת ישראל (29.12.2021), בו הורשעה הנאשמת בעבירת תקיפת זקן בכך שניגשה לרכבו של המתלונן, פתחה את דלתו והכתה אותו בשתי מכות אגרופ בפניו וזאת לאחר שזה "כמעט פגע" בה. כתוצאה מכך נשברו משקפיו של המתלונן ונגרמו לו המטומות וחתכים באף. על הנאשמת הוטלו 7 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ועונשים נלווים. בית המשפט העליון ציין כי "העונש שהוטל על המבקשת אינו חמור כלל ועיקר, ודומה כי צדק בית המשפט המחוזי בקביעתו כי הוא אף מקל עמה"; רע"פ 8164/21 לאונרדו מנואל אובסטרונקי נ' מדינת ישראל (29.11.2021), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירת תקיפת זקן וחרף עברו הנקי והליך טיפול בו שולב בהצלחה, נידון ל-20 חודשי מאסר בפועל. במקרה זה, בשל סיבה שלא צוינה, הפיל הנאשם את המתלוננת וחבט בה מספר רב של חבטות אגרופ בפניה. עקב כך נגרמו לה חבלות בקרקפת ובפנים; עפ"ג 21036-09-21 אנדרי זנפירוב נ' מדינת ישראל (29.12.2021), בו נידון נאשם לשלושה חודשי מאסר בפועל לאחר שהורשע בעבירת תקיפת זקן הגורמת חבלה. במקרה זה דחף הנאשם את סבתו אגב ויכוח על חוב כספי ועקב כך היא נפלה, ראשה הוטח בשיש המטבח ונגרמו לה שריטות ושטף דם בפנים וביד.

17. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולם את העבירות מושא עניינו, בנסיבות ביצוען, נע בין 9-24 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם

18. אקדים ואומר כי איני סבור שקיימים במקרה זה סיכויי שיקום המצדיקים חריגה ממתחם הענישה. אכן, הנאשם הוא אדם חיובי שעד העבירה מושא עניינו ניהל אורח חיים נורמטיבי ושירות המבחן סבור שהסיכון להישנות עבירות דומות נמוך וכי יש בהליך טיפולי להפחיתו אף יותר. ואולם, הנכונות לחרוג ממתחם הענישה בשל סיכויי שיקום היא תלויה נסיבות ולצד הנכונות להעדיף את סיכויי שיקומו של נאשם "עומדים חומרת המעשים והפגיעה הקשה בערכים המוגנים...יש לחזור ולהבהיר, כי הגם שישנה חשיבות לשיקולי השיקום, הם אינם חזות הכול, ובצד ניצבים שיקולי הגמול וההרתעה" (ע"פ 5376/15 נסים ביטון נ' מדינת ישראל (11.2.2016)). במקרה זה, הנאשם כשל בצורה חמורה. הוא תקף אדם מבוגר (יחסית) בביתו-מבצרו בצורה חמורה ופגע בגופו, בנפשו ובכבודו. עבירה זו ראויה לתגובה עונשית הולמת אשר תביא לידי ביטוי את הפגיעה הקשה בערכים המוגנים.

19. ודוק: מוכן אני לקבל שקיימים בעניינו של הנאשם סיכויי שיקום ואף ממשיים במונח זה שמדובר באירוע שהתרחש על רקע הזדהות עמוקה בסבלה של אחותו וכי הנאשם הורתע מההליך הפלילי, הכיר בפסול שבמעשיו והסיכוי להישנות מעשים נמוך (ע"פ 6637/17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018), פסקאות 23-25 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז) כן ראו רע"פ 7683/13 דוד פרלמן נ' מדינת ישראל (23.2.2014)). ואולם כפי שצוין לעיל "הגם שישנה חשיבות לשיקולי השיקום, הם אינם חזות הכול, ובצד ניצבים שיקולי הגמול וההרתעה" (ע"פ 5376/15 נסים ביטון נ' מדינת ישראל (11.2.2016)). לכן, אף בהינתן סיכויי שיקום אינני סבור שישנה ההצדקה במקרה זה לחריגה ממתחם הענישה, לא כל שכן שלא באופן המומלץ על ידי שירות המבחן אשר אינו מבטא נכונה את חומרת המעשים. ודוק: מובן שאין לבוא בטרוניה לשירות המבחן על כך שהוא רואה את הנושא מזווית הראייה השיקומית-מקצועית. זהו תפקידו של שירות המבחן ואם לא יעשה כן יחטא לתפקידו (אהרון ברק, התסקיר וקצין המבחן למבוגרים, חברה ורווחה ג', בעמ' 653) ואולם בית המשפט מחויב לשיקול שיקולים שונים ורחבים יותר בגזר הדין (ע"פ 1170/15 פלוני נ' מדינת ישראל (11.1.2016)). כן אציין שלצורך אימוץ ההמלצה בדבר צו של"צ (היינו להימנע מהטלת מאסר בפועל) נדרשים "טעמים מיוחדים שיירשמו" בהתאם לסעיף 368(ד) לחוק העונשין ונימוקים כאמור אינני סבור שקיימים.

20. יש להטיל על הנאשם אפוא עונש מאסר בגדרי מתחם הענישה. עם זאת, בבואי לקבוע את העונש סברתי כי כליאתו של הנאשם היא עונש מחמיר יתר המידה בנסיבותיו הכוללות של מקרה זה והאיזון הנכון הוא מתן אפשרות לנאשם לשאת בעונשו בעבודות שירות אגב חיובו בצו מבחן. כידוע, עונש מאסר בכליאה הוא עונש חמור וקשה הגורם פגיעה קשה לנאשם ולבני משפחתו. מחקרים מלמדים כי הוא גורם לא אחת להטמעת ערכים עברייניים (אפקט קרימינוגני), דבר שגורם לפגיעה לא רק בנאשם, אלא אף בחברה כולה (ראו בנושא דו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, 2015 (המכונה "דו"ח ועדת דורנר"); רע"פ 356/14 קפרוב נ' מדינת ישראל (3.10.2017); פסקה 33). במקרה זה מדובר בנאשם שעברו נקי. הוא עובד בעסק משפחתי ומפרנס את חמשת ילדיו. הנאשם קיבל אחריות מלאה למעשיו, הביע חרטה וההליך הפלילי היווה גורם הרתעה משמעותי עבורו. לכך יש להוסיף את התרשמות גורמי הטיפול מהשתלבותו בהליך ואת המוטיבציה להמשך. כמו כן, מאז האירוע חלפו כשלוש שנים בהן לא נפתחו תיקים חדשים (הערה: כתב האישום לא הוגש בשיהוי וחלוף הזמן נובע מדחיות רבות שביקשה ההגנה וכן מההליך בשירות המבחן).

21. משכך, ראוי לאפשר לנאשם לשאת את עונשו בעבודות שירות ולצורך כך אקבע את עונשו בתחתית המתחם ובכך יבואו לידי ביטוי סיכויי שיקומו. כן בכוונתי לחייבו בצו מבחן ובפיצויים. בכך ייווצר תמהיל עונשי ההולם נכונה את חומרת המעשים על רקע נסיבות העניין הכוללות.

22. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 9 חודשים.

הנאשם יישא את עונשו בעבודות שירות בהתאם לחו"ד הממונה החל מיום 18.12.24 וייתייב ביום זה במשרדי הממונה בכלא מגידו. מובהר לנאשם שעליו לבצע את העבודות בהתאם להוראות הממונה וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיען שאז הוא יישא את יתרת התקופה בבית מאסר.

ב. אני מעמיד את הנאשם בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים. הוסבר לנאשם בלשון פשוטה שעליו לקיים את הוראות שירות המבחן וכי הפרה של הצו עלולה להוביל להפקעתו ולהטלת עונשים נוספים.

ג. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים והתנאי הוא שלא יעבור במשך שנתיים כל עבירת אלימות פיזית כלפי גוף אדם.

ד. פיצוי למתלונן, ע"ת מס' 2, בסך 15,000 ₪. הפיצוי ישולם בחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.12.24 ובכל 1 לחודש שלאחריו. המאשימה תמציא בתוך 30 יום למזכירות את פרטי המתלונן ותביא לידיעתו את תוכנו של גזר הדין. מובהר שאין בכך למצות את מלוא נזקיו של המתלונן והוא רשאי להגיש תביעה אזרחית. הודעה זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

המזכירות תשלח את גזר הדין לממונה וכן לשירות המבחן.

ניתן היום, י"ב אלול תשפ"ד, 15 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.